

УДК 336

Бабенко-Левада В.Г.¹, Грунь С.В.²

¹канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ.гр. ФЕУ-117 НУ «Запорізька політехніка»

НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Банківська система має велике значення в розвитку економіки кожної країни. Через банки проходять грошові потоки між ланками національного і світового господарства, виробляються товари і послуги, розпоряджаються кошти акціонерів банку, держави, суб'єктів господарювання. Саме тому, суспільство зацікавлене в забезпеченні стабільності банківської системи. Адже розбіжності у роботі однієї банківської установи можуть нанести шкоду не тільки його власникам, а й усій банківській системі. Тому, необхідно використовувати заходи банківського регулювання та нагляду.

Банківський нагляд – цілеспрямована діяльність, яку здійснює уповноважений орган з питань банківського нагляду та контролю, що представляє державну владу, з метою контролю за дотриманням законодавчо встановлених меж діяльності банків та забезпечення

стабільності національної банківської системи і грошової одиниці та захисту інтересів вкладників і кредиторів банку. [4, с.182]

Такі науковці, як Грушко В.І., Міщенко В.І. та інші, під банківським наглядом розуміють “моніторинг процесів, що відбуваються у банківській сфері на різних стадіях функціонування банків, а саме: створення нових банків та їх установ, діяльності банків, реорганізації та ліквідації банків” [1, с.11; 9, с. 48].

Згідно із ст.67 Закону України «Про банки і банківську діяльність» метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках.

До основних завдань банківського нагляду належать:

- забезпечення стабільності та надійності банківської системи;
- захист інтересів вкладників від шахрайства;
- створення конкурентного середовища у банківському секторі;
- забезпечення відкритості політики.

Науковці виділяють такі функції банківського нагляду:

1) нормативно-правові:

- розробка нормативно-правового забезпечення функціонування банківської системи;

- розробка правових норм, щодо обмеження ризиків при мінімальному обмеженні свободи банків і забезпечення їх прибутковості;

2) аналітично-оціночні:

- визначення відповідності роботи банку нормативно-правовим нормам;

- аналіз ризиків банківської системи і тенденцій їх динаміки;

3) координаційні:

- вживання заходів, щодо банків, робота яких не відповідає нормам;

- висунення вимог до банків, щодо ліквідації виявлених недоліків.

Отже, основною метою банківського нагляду є своєчасне реагування на порушення діяльності банків, для нормалізації їх роботи, підтримки стабільності, зміцнення фінансового стану банківської системи в цілому.

Банківський нагляд тісно пов'язаний з банківським регулюванням.

Банківське регулювання-це одна із функцій держави, що полягає у створенні системи норм, що регламентують і регулюють діяльність банків, визначають її загальні принципи, порядок банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства [2].

Серед науковців, які займалися питанням банківського регулювання виокремлюють Полякова В.П., який визначає регулювання як систему

заходів, за допомогою яких держава через центральний банк забезпечує стабільне й безпечне функціонування банківської системи [3, с. 139]

Метою державного регулювання банківської сфери є підтримка стійкості національної банківської системи, запобігання банкрутства окремих банків, підтримка конкуренції в банківській сфері, задоволення потреб суспільства та клієнтів банків у отриманні якісних банківських послуг.

Згідно з метою виділяють наступні функції банківського регулювання: [4, с.178]:

- інституційна;
- соціальна;
- безпеки;
- регламентуюча;
- контрольна;
- інтеграційна;
- координувальна.

В Україні «банківський нагляд» та «банківське регулювання» здійснює НБУ. Тому, НБУ має право вимагати від банків та їх керівників, учасників усунення порушень банківського законодавства, виконання нормативно-правових актів НБУ. Національний банк України має право запровадити особливий режим контролю за діяльністю банків та призначити куратора банку. В нашій країні триває процес формування механізмів системи банківського нагляду та регулювання, який необхідно наблизити до європейської практики. Станом на 26.03.2020 року в Україні запроваджено карантин у зв'язку з вірусом COVID-19, тому заходи НБУ мають бути більш посилені для підтримки стабільності банківської системи.

На мою думку, необхідно передати окремі функції нагляду Фонду гарантування депозитів, переглянути побудову та механізм використання Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, таким чином, щоб гарантом була держава та банківські установи.

Отже, від того наскільки своєчасно та ефективно здійснюється регулювання банківської діяльності залежить стабільність роботи банківської системи, рівень довіри вкладників і кредиторів банку. Тому, НБУ потребує вдосконалення та постійної розробки нових заходів регулювання та нагляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Грушко В.І. Банківський нагляд [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ В. І. Грушко, С.М. Лаптев, О.С. Любунь, К.Є. Раєвський. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. –264 с.
2. Енциклопедія банківської справи України [Текст]/ редкол.: В.С. Стельмах (голова) та ін. – К.: Молодь, ІнЮре, 2001. – 680 с.
3. Поляков В.П. Структура и функции центральных банков. Зарубежный опыт [Текст]/ В. П. Поляков, Л. А. Московкина. – М.: ИНФРА-М, 1996, – 192 с.
4. Банківська система /навч.посіб./ (Л.І. Катан, Н.І.Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова); за ред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. - 444 с.